

PROJEKT OTEVŘENÉ VĚZNICE V ČESKÉ REPUBLICE

PhDr. JUDr. Jana Firstová, Ph.D., LL.M.

Akademie Vězeňské služby ČR ve Stráži pod Ralskem hostila ve dnech 6. – 7. března 2017 mezinárodní konferenci „Otevřené věznice“, kterou pořádalo Ministerstvo spravedlnosti ČR ve spolupráci s norskými partnery v rámci Programu CZ 15 Norských fondů.

Konferenci zahájil ministr spravedlnosti České republiky JUDr. Robert Pelikán, Ph.D., který označil projekt otevřených věznic za velice důležitý s příslibem otevření prvního zařízení tohoto typu ještě v průběhu letošního roku a to pro 32 vězněných osob.

Účastníky konference přivítal též náměstek ministra spravedlnosti České republiky pro řízení sekce trestní politiky Mgr. Vladimír Zimmer, který ocenil, mimo jiné, účast významných domácích i zahraničních odborníků, která dává příležitost posouzení zkušeností z praxe v kontextu možností uplatnění v podmínkách České republiky.

Moderátor úvodního bloku konference JUDr. Kamil Nedvědický ocenil též přínos zahraničních zkušeností a přivítal zástupce vedení norské nápravné služby Kima Ekhaugena, kterého vyzval k přednesení úvodního příspěvku. Norský zástupce ve svém vystoupení zdůraznil především náročnost práce s vězeňskou populací, v této souvislosti poukázal též na potřebu vzdělávání zaměstnanců vězeňské služby, ocenil pomoc nevládních organizací apod. Cílem Norských fondů je dle Kima Ekhaugena především snižování sociálních problémů, ale též rozvíjení užších vztahů s dalšími zeměmi, Českou republiku nevyjímaje.

Po úvodním příspěvku zahraničních hostů následovala série příspěvků zástupců českého vězeňství. Obecný úvod do dané problematiky přednesl plk. Mgr. Simon Michalidis náměstek generálního ředitele Vězeňské služby ČR. Příspěvek se dotýkal odkazu historie českého vězeňství. Zazněla jména jako F.J. Řezáč či K. Netík s poukazem na dobrou tradici, na kterou je možné v současné době s cílem budování moderního vězeňství v mnohém navázat. Pan náměstek zdůraznil některé principy budování otevřených věznic v podmínkách České republiky jako např. podnětné

prostředí, individualizace, motivace, zákonné principy rovnosti, přiblížení se životu na svobodě apod. Následně mluvil obecně o Vězeňské službě ČR a o problémech, se kterými se v současné době potýká, jako je přeplněnost věznic, podfinancování systému, zastaralé zabezpečovací technologie, nedostatek financí na jejich obnovu, nedostatek tabulkových míst či odborného personálu.

Tento úvodní blok byl zakončen diskusí, které se zúčastnili pozvaní odborníci jako např. Veřejná ochránkyně práv Mgr. Anna Šabatová, Ph.D. či vrchní státní zástupkyně JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D. , ředitel Institutu pro kriminologii a sociální prevenci PhDr. Miroslav Scheinost a další.

Institut pro kriminologii a sociální prevenci reprezentovala na konferenci po krátké přestávce se svým příspěvkem JUDr. Jana Hulmáková, Ph.D., která seznámila zúčastněné v sumarizované podobě s trendy registrované kriminality a trestní politiky v České republice z pohledu recidivy. JUDr. Kamil Nedvědický zástupce organizátorů konference vystoupil na konferenci s tématem „Aktuální výzvy české trestní politiky“, kdy se věnoval prioritně problému přeplněnosti českých vězeňských zařízení mimo jiné též v kontextu recidivy. Zdůrazněny byly v příspěvku základní principy nové Koncepce rozvoje vězeňství do roku 2025, především pak nutnost multidisciplinárního, meziresortního přístupu k problematice vězeňství a trestní politiky, provázání sociálního systému státu, prevence kriminality, penitenciární a postpenitenciární péče. Následně se věnoval vybraným klíčovými kapitolám jako je např. společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek, projekt dluhového poradenství, projekt probačních domů, elektronický monitorovací systém. PMS či konečně projekt 1. otevřená věznice v ČR koncipovaný s cílem reintegrace odsouzených, ochrany společnosti před recidivou a minimalizace nebezpečí pro oběti.

Na příspěvek JUDr. Nedvědického navázal jeho kolega z ministerstva Mgr. Lukáš Dirga, který podrobněji představil specifický typ vězeňských zařízení s minimálním střežením, kterým jsou právě otevřené věznice. Pan magistr se ve svém příspěvku věnoval otázkám „Co mohou otevřené věznice nabídnout?“, „Jak moc jsou otevřené?“, „Jak bezpečné jsou otevřené věznice?“, „Potřebujeme otevřené věznice?“ apod. V tomto kontextu zdůraznil mimo jiné nutnost přizpůsobení zahraničních modelů českému kontextu, potřebu evaluace pilotního projektu a následné rozšíření modelu na vícero míst v České republice.

Odpoledním blokem prvního konferenčního dne byla zahájena série zahraničních příspěvků, v rámci kterých zástupci z Norska, Německa, Rumunska či Finska sdíleli společně s účastníky konference příklady dobré praxe fungujících otevřených věznic. Tyto příspěvky byly velice podnětné pro všechny přítomné, každý zástupce zdůraznil odlišnosti, které jsou typické pro konkrétní stát a výkon spravedlnosti v takto specifických vězeňských zařízeních.

V závěru druhého konferenčního dne po vystoupeních zahraničních účastníků představili zástupci Vězeňské služby ČR, konkrétně Mgr. Bc. Hana Prokopová připravovaný projekt otevřené věznice v Jiřicích.

Jak již zaznělo z úst pana ministra v průběhu prvního konferenčního dne, tento v českých podmínkách ojedinělý projekt by měl být spuštěn již v tomto roce. Nezbývá nám než popřát jeho realizátorům mnoho zdaru při jeho intenzivních přípravách v duchu úspěšného spuštění a naplnění očekávaných cílů. Rádi se určitě s určitým časovým odstupem k tomuto tématu vrátíme a budeme se zájmem sledovat jeho vývoj v podmínkách českého vězeňství.